

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

ONE-Dyas B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Parnassusweg 815
1082 LZ AMSTERDAM

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezu denhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverhe.d.nl/ezk

Datum **1 juni 2022**
Betreft Instemmingsbesluit winningsplan N05-A

Ons kenmerk

DGKE-WO / V-3247

Uw kenmerk

N05A-1-82-0-15508-01

Bijlage(n)

Nota van Antwoord

Instemmingsbesluit

1. Aanvraag

Op 23 september 2020 heeft de toenmalige minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) een aanvraag ontvangen van ONE-Dyas B.V. (hierna: ONE-Dyas), tot instemming met het winningsplan N05-A. Op 25 maart 2022 heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de staatssecretaris) een update van het winningsplan N05-A ontvangen. Het winningsplan N05-A betreft een gezamenlijk winningsplan voor het gasveld N05-A en de nog niet aangeboorde prospects N05-A-Noord en Tanzaniet-Oost. Daar waar in dit besluit wordt gesproken van gasveld N05-A, worden ook de gasvelden N05-A-Noord en Tanzaniet-Oost bedoeld, tenzij anders vermeld. Het cluster van gasvelden ligt in de Noordzee circa 20 km ten noorden van Schiermonnikoog, in Nederlandse territoriale wateren en deels in Duitse territoriale wateren. Twee andere geheel in Duitse territoriale wateren gelegen gasvelden worden vanwege de cumulatieve omgevingseffecten ook betrokken bij dit winningsplan. Dit betreft de prospects N05-A-Südost en Diamant. De winning vanuit deze gasvelden maakt echter geen onderdeel uit van dit besluit.

Op 24 juli 2019 heeft de minister een winningsvergunning verleend voor het winnen van koolwaterstoffen voor de blokken N04, N05 en N08. De vergunning is verleend voor een periode van 30 jaar.

Het winningsplan behoeft op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) instemming van de minister. De bevoegdheid tot instemmen met een winningsplan, op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw), is met het aantreden van het huidige kabinet belegd bij de staatssecretaris.

ONE-Dyas is voornemens om het gasveld N05-A te ontwikkelen vanaf een nieuw te plaatsen mijnbouwinstallatie, genaamd N05-A, binnen de Nederlandse 12 mijlszone. ONE-Dyas is voornemens om vanaf deze mijnbouwinstallatie met een mobiele installatie boringen te verrichten naar de vier omliggende prospects en eventueel ontdekte gasvelden vanaf de nieuwe mijnbouwinstallatie te ontwikkelen. De geplande mijnbouwinstallatie is normaliter onbemand en zal op elektriciteit opereren.

Hiervoor wordt vanaf het Duitse Riffgat windpark een nieuwe elektriciteitskabel gelegd. Op de mijnbouwinstallatie wordt het aardgas van de meegeproduceerde vloeistoffen gescheiden.

Het behandelde aardgas wordt samen met het condensaat via een nieuw aan te leggen vijftien kilometer lange pijpleiding getransporteerd naar de bestaande aardgaspijpleiding van Noordgastransport (hierna: NGT). Het aardgas wordt via de NGT-pijpleiding getransporteerd naar Uithuizen waar het na verdere behandeling gereed is voor afname. Gezien de ondergrondse onzekerheden zijn de benodigde hoeveelheid putten en de exacte ondergrondse putlocaties op voorhand niet zeker. Er zijn maximaal twaalf putten en twaalf aftakkingen (sidetracks) voorzien voor de ontwikkeling van de vijf gasvelden. De productiecapaciteit van de mijnbouwinstallatie N05-A zal initieel vier en maximaal zes miljoen Nm³ aardgas per dag bedragen. Dat is respectievelijk 1400 miljoen Nm³ en 2100 miljoen Nm³ aardgas per jaar bij een vijftien procent efficiëntie van het productiesysteem.

Door productie zal de reservoirdruk na verloop van tijd te laag worden voor directe export naar de NGT-leiding. Er is in alle productiescenario's aangenomen dat na enkele jaren op mijnbouwlocatie N05-A productiecompressie wordt toegepast door een later te plaatsen elektrisch aangedreven compressor. De verwachte duur van de winning bedraagt tien tot vijftien jaar, afhankelijk van de ondergrondse onzekerheden.

De aanvraag ziet uitsluitend op het verkrijgen van instemming met het winningsplan N05-A voor het gasveld N05-A en de nog niet aangeboorde prospects N05-A-Noord en Tanzaniet-Oost.

2. Beleid gaswinning in Nederland

Waarom winnen we in Nederland nog gas?

De Nederlandse overheid wil in 2030 49% minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Deze vermindering van CO₂ uitstoot kunnen we onder andere bereiken door veel minder fossiele brandstoffen zoals olie en gas te gebruiken. In plaats daarvan moeten we de productie van duurzame energie zoals wind- en zonne-energie vergroten. Deze overgang van fossiele brandstoffen naar steeds meer duurzame energiebronnen noemen we de Energietransitie. Maar deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag. Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. De verwachting is dat dit de komende decennia nog zo blijft. Een deel van het gas wordt gewonnen in Nederland en een deel in het buitenland.

Door het gas in Nederland te winnen zijn we minder afhankelijk van import van aardgas uit landen zoals Rusland. Gaswinning in Nederland draagt daarmee bij aan energieleveringszekerheid. Daarnaast kunnen we de infrastructuur en kennis over gaswinning in Nederland gebruiken in de energietransitie zoals mogelijk voor de opslag en het transport van waterstof. In Nederland winnen we gas uit zo'n 220 kleine gasvelden. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.

3. Juridisch Kader

3.1. Mijnbouwregelgeving

Een winningsplan dient te worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) vormen het juridisch kader waaraan het winningsplan wordt getoetst.

Alvorens op basis van de Mbw over te mogen gaan tot winning is, op grond van artikel 34, derde lid, van de Mbw, de instemming vereist van de staatssecretaris met een winningsplan. Het winningsplan geeft concreet inzicht in de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd en de effecten daarvan en dient te voldoen aan de eisen genoemd in artikel 35 van de Mbw. Artikel 24 Mbb bevat een aantal nadere eisen die aan een winningsplan worden gesteld. Het winningsplan dient onder meer een beschrijving te bevatten van de verwachte hoeveelheid aanwezige delfstoffen, de hoeveelheden jaarlijks te winnen delfstoffen, de bodembeweging ten gevolge van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging.

Ter beoordeling of met een winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De staatssecretaris kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door de staatssecretaris niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan;
- b. in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen;
- c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan;
- d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

Artikel 36, tweede lid, van de Mbw bepaalt voorts dat de staatssecretaris de instemming kan verlenen onder beperkingen of daaraan voorschriften kan verbinden, indien deze gerechtvaardigd worden door een grond als genoemd in artikel 36, eerste lid.

Toezicht

Op grond van artikel 127 van de Mbw heeft SodM de taak om toezicht uit te oefenen op de bij (en krachtens) de Mbw gestelde regels. Dit betekent dat op dit besluit en de daarin gestelde voorschriften toezicht wordt gehouden door SodM.

3.2 Samenhang met andere vergunningen

Om aardgas uit de ondergrond te mogen winnen is een aantal vergunningen/instemmingen van de staatssecretaris vereist. De benodigde vergunningen/instemmingen hebben elk een eigen beoordelingskader en doorlopen ieder een afzonderlijke procedure die indien nodig gecoördineerd behandeld worden.

Winningsvergunning

ONE-Dyas en Hansa Hydrocarbons zijn gezamenlijk houder van de winningsvergunningen N04, N05, N07c en N08 in Nederlandse deel van de Noordzee waar de gasvelden binnen het winningsplan N05-A zijn gelegen. De winningsvergunningen zijn reeds afgegeven. De winningsvergunning N04, N05 en N08 is op 24 juli 2019 afgegeven (kenmerk: DGKE-WO / 19137629) en de winningsvergunning N07c is op 13 februari 2015 afgegeven (kenmerk: DGETM/EM/15007992).

Verzoek tot instemming met het winningsplan

Het verzoek tot instemming met het winningsplan N05-A, voor gaswinning uit gasvelden N05-A, N05-A-Noord en Tanzaniet-Oost, is op 23 september 2020 door de minister is ontvangen. Dit betreft een nieuw winningsplan voor de winning van aardgas. In het winningsplan N05-A wordt een productieprognose beschreven voor de genoemde gasvelden van in totaal 14,2 miljard Nm³ aardgas gedurende 35 jaar.

Omgevingsvergunning

Met het verzoek tot instemming met het winningsplan N05-A, is ook een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De aanvraag is gedaan voor de oprichting en in gebruik name van een mijnbouwinrichting (platform) en het uitvoering van diepboringen voor de aanleg van de productieputten. Ter voorbereiding op de vergunningverlening is een milieueffectrapport (MER) opgesteld om potentiële effecten op het milieu gedegen te onderzoeken. Tevens wordt de vergunning voor de Wet natuurbescherming (Wnb) meegenomen in de omgevingsvergunning. Om de activiteit te toetsen aan de Wnb is een Passende Beoordeling (PB) opgesteld om de effecten op natuurgebieden en beschermde (dier)soorten in kaart te brengen.

Vergunning voor de aanleg van een pijpleiding en kabel

Met het verzoek tot instemming met het winningsplan N05-A, is ook een aanvraag voor de aanleg van een pijpleiding en kabel ingediend op basis van het Mijnbouwbesluit (Mbb). De aan te leggen pijpleiding wordt vanaf het N05-A-platform aangelegd naar de bestaande verzamelleiding NGT voor de afvoer van aardgas naar land. Daarnaast wordt er een kabel aangelegd vanaf het N05-A-platform naar het windpark Riffgat in de Duitse wateren voor de elektriciteitsvoorziening van het platform.

De procedures voor het verzoek tot instemming met het winningsplan, de aanvraag voor een omgevingsvergunning, en de aanvraag voor de vergunning voor de aanleg van een pijpleiding en kabel zijn gezamenlijk voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de staatssecretaris.

3.3 Voorbereidingsprocedure

ONE-Dyas heeft op 23 september 2020 een aanvraag tot instemming met het winningsplan N05-A, ingediend bij de minister van Economische Zaken en Klimaat. Op 25 maart 2022 heeft ONE-Dyas een update van het winningsplan N05-A ingediend bij de staatssecretaris. Deze update betrof alleen een aanpassing met betrekking tot de bovengrondse locatie van het boorplatform en het plaatsen van een actief koolfilter.

Deze aanpassing heeft geen invloed op de ondergrondse effecten van de gaswinning en de beoordeling van die effecten.

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mbw is dit besluit tot instemming met het winningsplan voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb. In het kader van de beoordeling van het winningsplan is advies gevraagd aan:

- de Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek - Adviesgroep Economische Zaken (TNO-AGE, hierna: TNO), op grond van artikel 123, tweede lid, van de Mbw;
- de Inspecteur Generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen, hierna: SodM) op grond van artikel 127 van de Mbw;
- de Mijnraad op grond van artikel 105, derde lid, van de Mbw.

TNO adviseert ten aanzien van de geologische aspecten van de gaswinning. SodM adviseert over de technische aspecten zoals de risico-inschattingen en prognoses en de doelmatigheid van de winning. De Mijnraad adviseert over het winningsplan en bekijkt het dossier daarbij vanuit de verschillende specialismen van de Mijnraad-leden waarbij de andere uitgebrachte adviezen worden betrokken. Na ontvangst van alle gevraagde adviezen heeft de minister het ontwerp-instemmingsbesluit opgesteld en ter inzage gelegd.

Omdat het winningsplan betrekking heeft op gasvelden in de Noordzee, buiten de grenzen van de provincies, gemeentes en waterschappen, zijn de decentrale overheden niet om advies gevraagd. Uiteraard worden de decentrale overheden wel op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Tevens is vanwege de geografische ligging van de gasvelden in dit winningsplan de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) niet om advies gevraagd.

Gecoördineerde voorbereiding

In artikel 34, zevende lid, van de Mbw is bepaald dat afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is op een besluit tot instemming met een (gewijzigd) winningsplan. Dit betekent dat de procedure voor een verzoek tot instemming met het winningsplan gecoördineerd kan worden met een daarmee samenhangende vergunningen. De staatssecretaris is hierbij het coördinerende bestuursorgaan. Dat wil in dit geval zeggen dat de te nemen besluiten op het verzoek tot instemming met het winningsplan N05-A, aanvraag omgevingsvergunning N05-A, en de aanvraag voor aanleg van een pijpleiding en kabel gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de staatssecretaris.

De staatssecretaris heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor de gaswinning N05-A bevorderd. Op deze gecoördineerde procedure is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing (afdeling 3.4, Awb). De samenhangende ontwerpbesluiten zijn gelijktijdig door de minister bekendgemaakt.

Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

Over het winningsplan N05-A hebben de volgende adviseurs, op verzoek van de minister, advies uitgebracht:

- TNO heeft bij brief van 4 november 2020 advies uitgebracht (kenmerk: AGE 20-10-094);
- SodM heeft bij brief van 25 november 2020 advies uitgebracht (kenmerk: ADV-6667);
- De Mijnraad heeft bij brief van 21 december 2020 advies uitgebracht (kenmerk: MIJR/20328356).

Na ontvangst van alle adviezen heeft de minister de beoordeling van het winningsplan afgerond en een ontwerp-instemmingsbesluit opgesteld, waarbij alle adviezen zijn meegewogen.

Terinzagelegging

Dit instemmingsbesluit is met toepassing van de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb voorbereid, conform artikel 34, vierde lid, van de Mbw:

Terinzagelegging ontwerp-instemmingsbesluit

De terinzagelegging van het ontwerp-instemmingsbesluit op het winningsplan N05-A is, samen met de andere ontwerpbesluiten, als volgt gepubliceerd:

- op 20 april 2021 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp-instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in het lokale huis-aan-huisblad het Nieuwsblad Noordoost Friesland;
- op 21 april 2021 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp-instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in het lokale huis-aan-huisblad de Noorderkrant;
- op 22 april 2021 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp-instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in de Staatscourant;
- op 22 april 2021 is het ontwerp-instemmingsbesluit aan ONE-Dyas gezonden;
- het ontwerp-instemmingsbesluit heeft van 23 april 2021 tot en met 3 juni 2021 ter inzage liggen bij de gemeentehuizen van de gemeenten Schiermonnikoog, Het Hoge Land, Borkum en Krummhörn, www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/gaswinning/gaswinning-n05, www.mijnbouwvergunningen.nl/n05 en www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage;
- Alle documentatie was zowel in het Nederlands, als in het Duits beschikbaar.

Zienswijzen op ontwerpbesluit

Gedurende de terinzagelegging van het ontwerpbesluit kon iedereen een zienswijze indienen. Tijdens de terinzagelegging van het ontwerpbesluit zijn er 373 ontvankelijke zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn behandeld en beantwoord door de staatssecretaris en meegenomen bij de uiteindelijke beoordeling van het winningsplan en het opstellen van het definitieve besluit.

In de Nota van Antwoord (kenmerk: 22219846), die als bijlage onderdeel uitmaakt van dit besluit, zijn alle zienswijzen weergegeven samen met de reactie van de staatssecretaris, en of de zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van het definitieve besluit ten opzichte van het ontwerp-instemmingsbesluit.

De ingediende zienswijzen gaven geen aanleiding tot een inhoudelijke aanpassing van het definitieve besluit ten opzichte van het ontwerp-instemmingsbesluit.

Terinzagelegging definitief instemmingsbesluit

De terinzagelegging van het instemmingsbesluit op het winningsplan N05-A is, samen met de andere besluiten, als volgt gepubliceerd:

- op 7 juni 2022 is een kennisgeving met betrekking tot het instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in het lokale huis-aan-huisblad het Nieuwsblad Noordoost Friesland;
- op 1 juni 2022 is een kennisgeving met betrekking tot het instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in het lokale huis-aan-huisblad de Noorderkrant;
- op 1 juni 2022 is een kennisgeving met betrekking tot het instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in het lokale huis-aan-huisblad Emders Zeitung;
- op 2 juni 2022 is een kennisgeving met betrekking tot het instemmingsbesluit N05-A gepubliceerd in de Staatscourant;
- op 2 juni 2022 is een persoonlijke brief met betrekking tot het instemmingsbesluit ter kennisgeving verstuurd aan indieners van een zienswijze;
- op 2 juni 2022 is het instemmingsbesluit aan ONE-Dyas gezonden;
- het instemmingsbesluit ligt van 3 juni 2022 tot en met 15 juli 2022 ter inzage liggen bij de gemeentehuizen van de gemeenten Schiermonnikoog, Het Hoge Land, Borkum en Krummhörn, www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/gaswinning/gaswinning-n05, www.mijnbouwvergunningen.nl/n05 en www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage;
- Alle documentatie is zowel in het Nederlands, als in het Duits beschikbaar.

Het is tevens mogelijk om een papieren versie van het dossier in te zien. Hiervoor kunt u een afspraak maken met medewerkers van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Contactgegevens staan in de verschillende kennisgevingen en op www.mijnbouwvergunningen.nl/n05.

Beroepsprocedure

Het definitieve instemmingsbesluit N05-A met alle onderliggende stukken ligt van vrijdag 3 juni 2022 tot en met vrijdag 15 juli 2022 ter inzage ter inzage. Gedurende de terinzagelegging kan beroep worden ingediend bij:

Rechtbank Den Haag
T.a.v. Sector Bestuursrecht
Postbus 20302
2500 EH Den Haag

Voor meer informatie over de rechtsmiddelen die u kunt aanwenden tegen een besluit van de overheid, verwijst ik u naar de brochure 'rechtsmiddelen (bezwaar en beroep) tegen beslissing overheid'. Dit document kunt u vinden op www.nlog.nl onder procedures - vergunningen.

4. Winningsplan op hoofdlijnen, adviezen en beoordeling

Hieronder wordt per onderwerp op hoofdlijnen beschreven wat ONE-Dyas hierover in het winningsplan heeft opgenomen. Daarna volgt (indien van toepassing) het advies van de adviseurs en de beoordeling door de staatssecretaris.

4.1 Planmatig gebruik en beheer van delfstoffen

Winningsplan

Het gasveld N05-A is in 2017 ontdekt met het boren van de put N05-01. Het N05-A-Noord prospect en het Tanzaniet-Oost prospect maken ook onderdeel uit van het winningsplan N05-A. Het gas in het gasveld N05-A en in de mogelijke gasvelden N05-A-Noord en Tanzaniet-Oost zit in de Slochteren zandsteenformatie op een diepte van ongeveer 4000 meter.

ONE-Dyas verwacht een productieduur van 10 tot 35 jaar, afhankelijk van de ondergrondse onzekerheden. Dit betekent dat bij een start in 2023 de productie naar verwachting uiterlijk in het jaar 2058 zal worden beëindigd. Hierbij verwacht ONE-Dyas een productie te kunnen realiseren van 4,5 tot 13,5 miljard Nm³.

De winning uit de gasvelden zal aanvankelijk plaatsvinden door natuurlijke stroming van het aardgas door de aanwezige overdruk in het reservoir. Door productie zal de reservoirdruk na verloop van tijd te laag worden voor directe export naar de NGT-leiding. Er is in alle productiescenario's aangenomen dat na enkele jaren op mijnbouwinstallatie N05-A productiecompressie wordt toegepast door een later te plaatsen elektrisch aangedreven compressor. Gezien de ondergrondse onzekerheden is het aantal te boren putten en de exacte locaties daarvan op voorhand niet zeker. Er zijn op de mijnbouwinstallatie N05-A maximaal twaalf putten en twaalf aftakkingen (sidetracks) voorzien. Het uitgangspunt voor de ontwikkelingsvooruitzichten per individueel gasveld is dat de prospects gasvoerend zijn. Gasvoerendheid is voor het N05-A voorkomen bewezen met behulp van de boring N05-01, maar is voor de prospects niet zeker. Er bestaat ook onzekerheid over het initiële gasvolume. Dit wordt in grote mate bepaald door de onzekerheid in de diepte van de gas-watercontacten en de nauwkeurigheid van de seismisch verkregen informatie met betrekking tot de diepte en vorm van de structuur.

ONE-Dyas geeft in het winningsplan aan dat in de omgeving een zandwinningsvergunning is afgegeven. Grondwaterwinning vindt op ongeveer 20 km afstand plaats aan de (noord)westkant van Schiermonnikoog. Volgens ONE-Dyas is er geen interactie te verwachten. Er zijn in de omgeving geen geothermieprojecten aanwezig en gezien de dikte en doorlatendheid van de Slochteren-laag in deze omgeving is de geschiktheid van deze formatie voor geothermische projecten gering.

Adviezen

Advies TNO

TNO stelt aan de hand van het winningsplan N05-A dat het laagcalorische aardgas op ongeveer vier kilometer diepte in de Slochteren zandsteen, onderdeel van de Rotliegend Formatie zit, die in het gebied een dikte heeft van twintig tot veertig meter. Figuur 6-1 van het winningsplan geeft de geplande gefaseerde ontwikkeling aan van het gasveld N05-A en de prospects, uitgaande van de maximale verwachte totale winningsvolumes van tabel 5-2 in het winningsplan.

TNO merkt op dat er nog onzekerheden zijn met betrekking tot de aanwezige gasvolumes, kwaliteit van het reservoirgesteente, productiviteit en mogelijke waterproductie. Ook de aanwezigheid, locatie en doorlatendheid van breuken is onzeker. Een deel van deze onzekerheid kan verminderd worden door gegevens uit de geplande boringen. Ook kan de monitoring van het drukgedrag in het reservoir onzekerheid verminderen. Uitgaande van de huidige kennis, technieken en historische kennis van gasvoerende reservoirs in de Slochteren zandsteen, onderdeel van de Rotliegend Formatie, acht TNO het voorgestelde productiescenario efficiënt en realistisch.

Advies SodM

SodM geeft in haar advies aan dat TNO stelt dat de hoeveelheden te winnen aardgas nog onzeker zijn, maar dat op basis van de huidige kennis het voorgestelde productiescenario efficiënt en realistisch is. SodM onderschrijft het advies van TNO.

Beoordeling planmatig gebruik en beheer van delfstoffen

Bij planmatig gebruik en beheer van delfstoffen dient er sprake te zijn van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen delfstof van belang is. De beoordeling draait vooral om de vraag of de door de operator in het winningsplan aangegeven winbaarheidsfactor reëel is, gezien de technische parameters en geologische omstandigheden van het gasveld. Daarnaast dient een andere gebruiksvorm van de ondergrond door de gaswinning niet ongewenst onmogelijk gemaakt te worden.

De staatssecretaris constateert dat ONE-Dyas circa 95% van het technisch winbare gas verwacht te produceren hetgeen SodM en TNO aanmerken als doelmatig. SodM en TNO hebben het winningsplan N05-A volgens de gebruikelijke methode getoetst op planmatig beheer en concluderen dat het winningsplan voldoet aan de wettelijke eisen. De staatssecretaris neemt de conclusie over van SodM en TNO en stelt vast dat de toekomstige winning in overeenstemming met de principes van planmatig beheer van delfstoffen gaat plaatsvinden. De staatssecretaris kan zich vinden in het feit dat ONE-Dyas stelt dat gelet op de ondergrondse onzekerheden van de maximaal twaalf te boren putten, de twaalf aftakkingen en de exacte locaties daarvan op voorhand niet zeker is.

Gelet op de (tussen)uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (zie ECLI:NL:RVS:2020:3092, hoofdstuk 15) wijst de staatssecretaris er op dat voor de toekomstige boringen die slechts globaal zijn omschreven naast een omgevingsvergunning milieu, ook instemming verleend moet worden voor een gewijzigd winningsplan. De staatssecretaris is van mening dat de 12 boringen die zijn genoemd in het winningsplan N05-A in voldoende mate zijn omschreven, waardoor zij deel uitmaken van dit besluit.

Zienschijzen

Een reactie op de zienschijzen met betrekking tot het onderdeel planmatig beheer is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 1. Gelet hierop zijn er geen gronden om het definitieve besluit - ten opzichte van het ontwerpbesluit - op dit onderdeel inhoudelijk te wijzigen.

4.2 Bodemdaling

Winningsplan

ONE-Dyas heeft het rapport "Aardbevingsrisico en bodemdalingsstudie van N05-A gasveld en omliggende prospects" (kenmerk 11202042-003-BGS-0007, datum 14 september 2020) aan het winningsplan toegevoegd. De bodembewegingsanalyses zijn uitgevoerd voor het productiescenario waarbij alle prospects gasvoerend zijn en waar bovendien uit alle gasvelden het maximaal verwachte gasvolume gewonnen wordt. In dit scenario wordt in totaal 22,3 miljard Nm³ aardgas gewonnen waarvan 7,5 miljard Nm³ uit het gasveld N05-A.

Door uit te gaan van het maximale ontwikkelingsvooruitzicht brengt de bodembewegingsstudie het maximale omgevingsrisico in kaart. Dit scenario heeft volgens ONE-Dyas een lage kans van optreden. Het is volgens het winningsplan waarschijnlijk dat een aanzienlijk kleiner gasvolume onttrokken zal worden waardoor de gevolgen van gaswinning (significant) kleiner zullen zijn dan de studie aangeeft.

ONE-Dyas heeft een prognose gemaakt van de bodemdaling aan het oppervlak (zeebodem) voor het depleterende gasveld N05-A en omliggende prospects aan het eind van de productie.

De prognose van de bodemdaling als gevolg van de gaswinning is gebaseerd op de relatie tussen de afnemende poriëndruk in het depleterend reservoirgesteente en de daardoor optredende compactie van dat gesteente. De volumevermindering vertaalt zich in een bodemdalingskom aan het oppervlakte van de zeebodem.

Op basis van deze berekeningen bedraagt de verwachte bodemdaling in het centrum van de kom 1,6 cm voor het gasveld N05-A afzonderlijk en 2,6 cm inclusief de vier omliggende prospects.

Het reservoirgesteente wordt bedekt door een dikke laag Rotliegend-kleistein/zout en Zechstein-zout. Het effect daarvan op de bodemdaling is onderzocht. Dat is gebeurd in een modelberekening waarin het zout volledig plastisch vervormt. In dit uiterste geval kan in het centrum van de bodemdalingskom een 35% grotere daling optreden, wat voor het meest waarschijnlijke scenario neerkomt op een maximale bodemdaling van 2,2 cm voor gasveld N05-A afzonderlijk en 3,5 cm inclusief omliggende prospects. In beide gevallen zal de straal van de bodemdalingskom kleiner worden.

Adviezen

Advies TNO

TNO geeft in haar advies aan dat ONE-Dyas een bodemdalingsvoorspelling heeft gemaakt voor het gasveld N05-A en alle omliggende prospects, wat is gebaseerd op het maximale gaswinningsscenario. TNO geeft aan dat ONE-Dyas volgens dit hoogste productiescenario een bodemdaling verwacht van 2,6 cm in het diepste punt van de bodemdalingskom. De bodemdalingskolom ligt volledig in de Noordzee. De inschatting is gebaseerd op een bodemdalingsstudie van Deltares. In deze bodemdalingsstudie is ook een extremere bodemdaling uitgerekend met een extremere waarde voor de compactie coëfficiënt gebaseerd op routine kernanalyse. In dit scenario bedraagt de bodemdaling in het diepste punt van de bodemdalingskom 4,6 cm. TNO oordeelt dat de gekozen modelparameterwaardes die ONE-Dyas heeft gebruikt reëel zijn. TNO heeft een controleberekening uitgevoerd uitgaande van het hoogste productiescenario en maximale modelparameterwaardes. TNO komt uit op een vergelijkbare bodemdaling als ONE-Dyas waarbij de bodemdalingskom volledig in de Noordzee ligt en dus geen invloed heeft op de Waddeneilanden of het vaste land.

TNO merkt op dat het monitoren van een bodemdalingskom door gaswinning van deze omvang (enkele kilometers wijd en maximaal enkele centimeters diep in het centrum) in het dynamische milieu van de Noordzee een enorme uitdaging is. In tegenstelling tot land is er namelijk geen netwerk van ijkpunten (GPS, waterpas) aanwezig. De toegevoegde waarde van hoog resolute bodemdaling metingen op zee is gering gezien de afwezigheid van bebouwing of kwetsbare infrastructuur.

Advies SodM

De bodemdaling als gevolg van de in het winningsplan N05-A beschreven winning is volgens SodM beperkt. De prognose bedraagt maximaal 5 cm. De bodemdalingskom die ontstaat ligt geheel in de Noordzee en ligt ver genoeg uit de kust om geen impact te hebben op de Waddenzee of de Waddeneilanden. Deze bodemdaling heeft geen nadelige gevolgen voor mens of milieu, omdat deze zich volledig in de Noordzee bevindt. SodM beschouwt de beschreven daling, op de beschreven plek als verwaarloosbaar.

Advies Mijnraad

Ook de Mijnraad is van mening dat de verwachte bodemdalingskom als gevolg van de aardgaswinning van de gasvelden zich geheel in de Noordzee zal bevinden. De Mijnraad ondersteunt het advies van TNO en SodM dat deze bodemdaling van de gasvelden geen invloed zal hebben op de Waddeneilanden, Waddenzee of het vaste land.

Beoordeling bodemdaling

Door gas te winnen daalt de druk in het gesteente waar het gas in zit opgesloten. Door de drukdaling zal deze gesteentelaag onder het gewicht van de erboven liggende lagen wordt samengedrukt. Dit wordt ook wel compactie genoemd. Doordat de gesteentelagen boven het gasveld mee dalen, ontstaat aan het aardoppervlak een bodemdalingskom. Hoe groot en hoe diep die bodemdalingskom is, wordt berekend door de operator en gecontroleerd en nagerekend door TNO.

De staatssecretaris stelt, mede op basis van het advies van SodM en TNO vast dat het aannemelijk is dat de bodemdaling als gevolg van gaswinning uit het gasveld N05-A en alle omliggende (ook Duitse) prospects in het diepste punt van de bodemdalingskom 2,6 cm bedraagt. De staatssecretaris stelt vast dat ook een extremere bodemdaling is uitgerekend waarbij extremere uitgangspunten zijn gehanteerd. In dat scenario bedraagt de bodemdaling in het diepste punt van de bodemdalingskom 4,6 cm. De staatssecretaris constateert dat beide bodemdalingsskolommen volledig in de Noordzee liggen en geen invloed hebben op de Waddeneilanden, de Waddenzee en het vaste land.

Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen met betrekking tot het onderdeel bodemdaling is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 2. Gelet hierop zijn er geen gronden om het definitieve besluit - ten opzichte van het ontwerpbesluit - op dit onderdeel inhoudelijk te wijzigen.

4.3 Bodemtrilling

Winningsplan

De bodembewegingsanalyses zijn uitgevoerd voor het productiescenario waarbij alle prospects gasvoerend zijn, en waar bovendien uit alle gasvelden het maximaal verwachte gasvolume gewonnen wordt.

Aan de hand van de Methodiek voor Risicoanalyse over geïnduceerde bevingen door gaswinning (Staatstoezicht op de Mijnen, 2016, Ref. 1) blijkt dat de kans op het optreden van een aardbeving, ook voor het maximale winningsscenario, voor de voorkomens N05-A, N05-A-Noord en Diamant verwaarloosbaar is. Voor de voorkomens Tanzaniet-Oost en N05-A-Südost is de kans op het optreden van een aardbeving op basis van deze methode 19%. Op basis van aanvullende informatie ter plaatse van nieuwe boringen aan Nederlandse zijde en bestaande boringen aan Duitse zijde van de grens blijkt echter dat de kans op het optreden van een aardbeving naar beneden bijgesteld kan worden tot verwaarloosbaar voor deze prospects.

Adviezen

Advies TNO

TNO geeft in haar advies aan dat de kans op het optreden van een geïnduceerde beving bepaald moet worden met behulp van de DHAIS methode, omdat een drukval wordt verwacht van meer dan 28%. Deze statistische methode bepaalt aan de hand van het stijfheidscontrast (E-waarde) tussen het gasvoerende en afsluitende gesteente en de breukdichtheid (B-waarde) de bevingskans. Alleen als er een kans op beven bestaat moet de realistisch sterkste beving (Mmax) worden bepaald op basis van energiebalans en breukgeometrie. Als de Mmax een magnitude van meer dan 2,5 heeft moeten de belangrijkste invloedfactoren ondergrond en bovengrond beschouwd en geclassificeerd worden. Op basis van de classificatie wordt de risicoclassificatie bepaald.

Omdat een drukval wordt verwacht van meer dan 28% moet de kans op het optreden van een geïnduceerde beving bepaald worden. Hieruit volgt op basis van de geringe breukdichtheid (parameter B) dat het gasveld N05-A en het N05-A Noord prospect een verwaarloosbare kans op beven hebben. Deze twee velden vallen zodoende beide automatisch in (de laagste) seismische risico categorie I. Het Tanzaniet-Oost prospect aan de Nederlandse kant heeft een breukdichtheid boven de drempelwaarde van 0,86. Het stijfheidscontrast (parameter E) tussen het reservoirsteente van de Slochteren Formatie en het afsluitende gesteente van het Ten Boer Laagpakket is 1,28 volgens de oorspronkelijke DHAIS studie. Op basis van de gecombineerde E- en B-waarde betekent dit een bevingskans van 19%. Omdat deze kans niet verwaarloosbaar is schrijft de leidraad voor om tevens de realistisch sterkste beving (Mmax) voor breukgeometrie en energiebalans te berekenen. Deze bedragen respectievelijk 2,9 en 2,7 op de schaal van Richter. Omdat minstens één Mmax waarde groter dan 2,5 is schrijft de Seismische Risico Analyse (hierna: SRA) voor om de tweede stap van de SRA uit te voeren om de belangrijkste invloedfactoren ondergrond en bovengrond te beschouwen en te classificeren.

ONE-Dyas komt door de lage classificatiewaarden op zee automatisch uit in (de laagste) risicocategorie I. Overigens zal het Tanzaniet-Oost prospect als laatste prospect worden aangeboord in het negende jaar van de ontwikkeling. Of Tanzaniet-Oost ook daadwerkelijk wordt aangeboord is ook afhankelijk van het succes van de voorgaande boringen.

TNO heeft de invoerparameters voor bovengenoemde stappen gecontroleerd. TNO merkt allereerst op dat ONE-Dyas ook een alternatieve lagere E-waarde gebruikt

voor het stijfheidscontrast. TNO heeft hier geen gebruik van gemaakt omdat het niet conform de statistiek van de DHAIS methode kan worden gebruikt. De E-waarde voor een Rotliegend reservoir waar het Ten Boer Laagpakket, hoofdzakelijk bestaande uit kleisteen, de veronderstelde afsluitende gesteentelaag, bedraagt 1,28 volgens de statistiek van de DHAIS methode. ONE-Dyas gebruikt voor de bepaling van de breukdichtheid (B-waarde) figuur 4.4 uit de bijbehorende aardbevingsstudie van Deltares. Het groene gasvoerende gedeelte van deze kaart volgt niet de dieptecontouren. Dit is niet logisch en wordt ook niet nader uitgelegd. TNO geeft daarom de voorkeur aan de kaart in bijlage 5 van het winningsplan. Het gas-water contact volgt hier wel de dieptecontouren. TNO heeft voor het berekenen van de breukdichtheid (parameter B) een controle berekening uitgevoerd aan de hand van deze kaart. De verschillen in de kaarten zijn niet zodanig dat dit tot een verschillend oordeel voor de SRA leidt. TNO komt net als ONE-Dyas uit in risicocategorie I.

Advies SodM

SodM geeft aan dat het risico van bodemtrillingen verwaarloosbaar is voor het gasveld N05-A. Tevens geeft SodM aan dat twee van de drie velden (N05-A en N05-A-Noord) uitkomen in de laagste risicocategorie met een verwaarloosbare kans op beven. Het andere mogelijk winbare gasveld aan de Nederlandse kant van de grens (Tanzaniet-Oost) heeft een beperkt seismisch risico. Voor alle velden geldt dat ze op grond van de ligging onder zee een laag risicoprofiel kennen. De twee mogelijke velden aan de Duitse kant van de grens kennen ook een verwaarloosbaar (Diamant) en klein risico (N05-A-Süd-Ost). SodM geeft aan dat TNO de invoerparameters heeft gecontroleerd en zich kan vinden in het resultaat van deze beoordeling. SodM geeft aan dat het reguliere KNMI-meetwerk passend is voor het monitoren van velden met een verwaarloosbaar risico, of een risicocategorie I en behoeft geen aanpassing.

Beoordeling bodemtrilling

Als gevolg van gaswinning kan de druk in de ondergrond dalen en kunnen spanningsverschillen optreden. Soms kan daardoor een kleine, plotselinge verschuiving in de ondergrond optreden op de plek van een breuk. Dat is een bodemtrilling. Als de bodemtrilling sterk genoeg is, kan deze gevoeld worden en spreekt men ook wel in het dagelijks algemeen taalgebruik van een aardbeving. De staatssecretaris stelt aan de hand van het advies van TNO vast dat op basis van de geringe breukdichtheid het gasveld N05-A en het N05-A Noord prospect een verwaarloosbare kans op beven hebben. Deze twee velden vallen zodoende beide automatisch in (de laagste) seismische risico categorie I. De staatssecretaris stelt vast dat het ook het Tanzaniet-Oost prospect aan de Nederlandse kant na een nadere beschouwing, door de lage classificatiewaarden op zee in (de laagste) risicocategorie I uitkwam. De staatssecretaris constateert dat het risico op bodemtrilling verwaarloosbaar is en ziet geen aanleiding om niet in te stemmen met het winningsplan.

Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen met betrekking tot het onderdeel bodemtrilling is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 3. Gelet hierop zijn er geen gronden om het definitieve besluit - ten opzichte van het ontwerpbesluit - op dit onderdeel inhoudelijk te wijzigen.

4.4 Schade door bodembeweging

Winningsplan

ONE-Dyas heeft een prognose gemaakt van de bodemdaling aan het oppervlak (zeebodem) voor het gasveld N05-A en omliggende prospects aan het eind van de productie. Op basis van berekeningen bedraagt de verwachte bodemdaling in het centrum van de kom 1,6 cm voor het gasveld N05-A afzonderlijk en 2,6 cm inclusief de vier omliggende prospects. Bij meer extremere uitgangspunten kan de bodemdaling maximaal 2,2 cm voor gasveld N05-A afzonderlijk en 3,5 cm inclusief omliggende prospects zijn. Voor wat betreft bodemtrilling blijkt volgens ONE-Dyas dat de kans op het optreden van een aardbeving, ook voor het maximale winningsscenario, voor de voorkomens N05-A, N05-A-Noord en Diamant verwaarloosbaar is. Voor de voorkomens Tanzaniet-Oost en N05-A-Südost is de kans op het optreden van een aardbeving op basis van aanvullende informatie ook verwaarloosbaar. De 5 km bufferzone die voor wat betreft bodemtrilling is gehanteerd, evenals de bodemdalingskolom liggen geheel in de Noordzee.

Adviezen

Advies TNO

De SRA hanteert een 5 km bufferzone vanaf de rand van het veld. De reden hiervoor is dat bevingen op de randbreuken van een veld binnen deze afstand nog significante groundbewegingen kunnen veroorzaken. Hierbij gaat de SRA uit van groundbewegingen op land en de risico's die dit kan geven voor kwetsbare infrastructuur en bebouwing. Deze risico's zijn niet aanwezig op zee. TNO merkt op dat de afstand van de Waddeneilanden tot het gasveld en de prospects sowieso buiten deze bufferzone ligt. De afstand tot de bewoonde wereld (Schiermonnikoog) is daarbij nog veel groter. Ook de bodemdalingskolom ligt volgens TNO geheel in de Noordzee.

TNO merkt op dat het monitoren van een bodemdalingskom door gaswinning van deze omvang in het dynamische milieu van de Noordzee een enorme uitdaging is. In tegenstelling tot land is er ook geen netwerk van ijkpunten (GPS, waterpas) aanwezig. De toegevoegde waarde van hoog resolute bodemdalingsmetingen op zee is gering gezien de afwezigheid van bebouwing of kwetsbare infrastructuur. Het toekomstige productieplatform N05-A bevindt zich bovendien in een zandwinningsgebied waarbij de bodemdaling als gevolg van gaswinning in het niet valt bij de grootschalige zandwinning, met windiepten van meer dan 2 meter.

Advies SodM

SodM geeft in haar advies aan dat de te verwachten bodemdaling beperkt blijft tot enkele centimeters, en tot een gebied geheel onder de Noordzee. De risico's van bodemtrilling zijn voor een deel van de velden verwaarloosbaar tot klein. Er zijn geen additionele maatregelen nodig om de effecten van bodembeweging te beperken.

Beoordeling schade door bodembeweging

Bodemdaling door aardgaswinning is een geleidelijk proces is dat zeer traag verloopt, waarbij de maximale helling (maximale bodemdaling in verhouding tot de breedte van de infrastructuur) zeer beperkt is. Bodemdaling veroorzaakt meestal geen schade omdat de daling geleidelijk en gelijkmatig plaatsvindt. De bodemdaling is in dit geval ook nog eens gering en ligt bovendien op de Noordzee waar geen bebouwing en infrastructuur aanwezig is. De staatssecretaris wijst ook op de zandwinning. Het meten van bodemdaling is door de natuurlijke

zandaanvoer en afvoer als gevolg van erosie en als gevolg van de zandwinning technisch niet mogelijk.

Gezien de indeling van de gasvelden in risicocategorie I volgens de SRA en de grote afstand tot bebouwing en infrastructuur, acht de staatssecretaris het risico voor omwonenden en het ontstaan van schade aan gebouwen en infrastructuur op de Waddeneilanden of het vasteland ten gevolge van de gaswinning uitgesloten.

Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen met betrekking tot het onderdeel veiligheid voor omwonenden en schade door bodembeweging is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 3. Gelet hierop zijn er geen gronden om het definitieve besluit - ten opzichte van het ontwerpbesluit - op dit onderdeel inhoudelijk te wijzigen.

4.5 Natuur en milieu

In hoofdstuk 7 van het winningsplan N05-A heeft ONE-Dyas de mogelijke gevolgen voor natuur en milieu beschreven. De volgende onderwerpen komen in het winningsplan aan de orde:

- Onderwatergeluid
- Emissies naar water;
- Zeebodem;
- Sedimentatie van het geloosde boorgruis op de zeebodem;
- Emissies naar lucht;
- Luchtkwaliteit;
- Stikstofdepositie;
- Natura 2000-gebieden;
- Beschermden soorten en habitattypen.
- Effecten op natuurwaarden in de verschillende fases

Bovengenoemde onderdelen worden behandeld in andere procedures dan de instemming met een winningsplan, zoals de beoordeling van de milieueffectrapportage, de beoordeling van de aanvraag voor een mijnbouwmilieuvergunning en de beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. De mogelijke gevolgen voor natuur en milieu als gevolg van bodembeweging en de verwijdering van productiewater komen in dit hoofdstuk wel aan de orde.

Winningsplan

In de winningsfase wordt het productiewater dat vrijkomt bij de gasbehandeling, geloosd in zee. Het gaat daarbij om circa 150 m³ per dag. De Mijnbouwregeling stelt regels voor lozing van verontreinigende stoffen op zee, zoals een maximum voor de olieconcentratie in geloosd water. ONE-Dyas geeft in het winningsplan aan er voor te zorgen dat aan de lozingseisen wordt voldaan.

In het rapport "Aardbevingsrisico en bodemdalingsstudie N05-A-gasveld en omliggende prospects" dat deel uitmaakt van het verzoek tot instemming is omschreven dat door de natuurlijke dynamiek van de zeebodem sedimenttransport optreedt. Uit de studie van Vermaas & Marges (2017) blijkt dat tussen 1990 en 2013 variaties in de zeebodemhoogte plaats hebben gevonden in het gebied ten noordwesten van de Rottumerplaat in de orde van +0,5 tot -0,5 m. De belangrijkste trend is afname van sedimentvolume in geulen en een toename op platen. Uitgaande van de dynamiek van de zeebodem en de gemeten variaties

in sediment volume lijkt het onwaarschijnlijk dat het netto-effect van de geringe bodemdaling van 2,6 cm en bij extremere uitgangspunten 4,6 cm, als gevolg van gaswinning meetbaar is. Gevolgen voor natuur en milieu als gevolg van gaswinning zijn dan ook niet waarschijnlijk.

Adviezen

Advies TNO

TNO geeft in haar advies aan dat voor natuurwaarden de invloed van de bodemdalingskom als gevolg van gaswinning in een dergelijk marien milieu waarschijnlijk verwaarloosbaar is. Het toekomstige productieplatform bevindt zich bovendien in een zandwinningsgebied waarbij de bodemdaling als gevolg van gaswinning in het niet valt bij de grootschalige zandwinning, met windiepten van meer dan twee meter.

Advies SodM

SodM geeft in haar advies aan dat zij zal ingaan op de nadelige gevolgen voor natuur en milieu, beperkt tot die onderdelen die niet in andere procedures zijn meegenomen. Op basis van informatie in de aanvraag vindt SodM het aannemelijk dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt is en ziet daarom geen aanleiding om aanvullende voorwaarden op dit punt te adviseren. Met de beoordeling van de nadelige gevolgen voor het milieu heeft SodM gekeken naar de mee geproduceerde stoffen, het afblazen of affakkelen van koolwaterstoffen en het gebruik van hulpstoffen, en de omgang met productiewater.

Productiewater

Met de winning van gas wordt ook water meegevoerd. ONE-Dyas is van plan dit water in zee te lozen, na verwijdering van de meeste koolwaterstoffen. Dit is volgens SodM een methode die gebruikelijk is bij gaswinning op zee en binnen de wet- en regelgeving past, maar die niet wenselijk is. Bovendien bevinden zich in de nabijheid van het platform diverse gebieden met waardevolle natuur. Net ten noorden van het platform wordt actief gewerkt aan herstel van de biodiversiteit op de zeebodem. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is dat van de Noordzeekustzone, op circa 15 km afstand van het platform respectievelijk 5 km van de rand van het gasveld. SodM verwacht geen negatieve gevolgen voor de natuur op deze afstand.

Aan de Duitse kant van de grens heeft de Noordzee een meer beschermde status dan aan de Nederlandse kant van de grens. Het verdient dan ook aanbeveling met de Duitse vergunningverlener tot afstemming te komen over de wenselijkheid van deze toch redelijk grootschalige lozing van productiewater. SodM geeft aan dat de genoemde hoeveelheid van 150 m³ per dag fors is. Op dit moment is er op de beoogde locatie van het platform geen andere optie voorhanden, in de vorm van een put die voor waterinjectie gebruikt zou kunnen worden. SodM adviseert om een voorwaarde te verbinden aan het lozen op zee van productiewater, waarmee de mogelijkheid open wordt gelaten om op een later moment te zoeken naar een betere oplossing voor dit water. SodM adviseert om drie jaar na aanvang van de winning van ONE-Dyas een evaluatie te verlangen van de daadwerkelijke hoeveelheid geloosd productiewater, de karakteristieken daarvan, en van de mogelijkheden op dat moment om op een natuurvriendelijkere manier met dit water om te gaan. Het kan dan gaan om verdere zuivering van het water, om injecteren in een put, of een andere manier om zich te ontdoen van dit water.

Advies Mijnraad

De Mijnraad merkt op dat lozingen op de Noordzee zullen plaatsvinden in zowel de boorfase als de productiefase.

Het voorziene volume van lozing van 150 m³ productiewater per dag is fors. In Nederland is dit toegestaan, maar in Duitsland gelden strengere regels omtrent lozingen op zee. Aangezien het gasveld N05-A deels in Nederland en deels in Duitsland is gelegen en het grootste (nu nog) onaangeboorde compartiment ("Diamant") geheel in Duitsland is gesitueerd zal er, voor de start van de productie, een unitisatie overeenkomst tussen de twee landen gesloten moeten worden. De Mijnraad adviseert de gelegenheid aan te grijpen om de milieueisen meer op elkaar te laten aansluiten, bij voorkeur in de richting van de strengere regelgeving in Duitsland.

Beoordeling natuur en milieu

Het winningsplan N05-A wordt beoordeeld op mogelijke gevolgen voor natuur en milieu. De meeste gevolgen voor natuur en milieu worden behandeld in andere procedures dan de instemming met een winningsplan, zoals de beoordeling van de milieueffectrapportage, de beoordeling van het lozen van productiewater, de beoordeling van de aanvraag voor een mijnbouwmilieuvergunning en de beoordeling van de aanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming. Deze blijven in dit besluit dan ook buiten beschouwing. Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Bodembeweging is de verzamelnaam voor bodemdaling en bodemtrillingen. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrillingen op natuur en milieu kan in algemene zin gesteld worden dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. De staatssecretaris stelt vast dat dit bij gaswinning uit de gasvelden die behoren tot het winningsplan N05-A niet aan de orde is.

Gezien de geringe te verwachten bodemdaling van 2,6 cm en bij extremere uitgangspunten minder dan 5 cm in het diepste deel van de bodemdalingssom als gevolg van compactie in de diepe ondergrond en gelet op de dynamiek van het sediment-transport over de zeebodem lijkt het de staatssecretaris onwaarschijnlijk dat het netto effect van de bodemdaling als gevolg van gaswinning op de lange termijn meetbaar is. De staatssecretaris is van mening dat er geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu ontstaan voor de zeebodem.

De staatssecretaris stelt vast dat de gasvelden uit het winningsplan N05-A en de effecten van de bodembeweging zich niet uitstrekken tot de Waddeneilanden, Waddenzee, het vaste land, Natura 2000-gebied of ander milieubeschermingsgebied. Om die reden verwacht de staatssecretaris daar, mede gelet op de adviezen van TNO en SodM geen nadelige effecten op natuur en milieu.

Het beschreven maximale volume van 150 m³ productiewater per dag lijkt fors, maar is gebaseerd op het worst-case scenario dat alle beoogde gasvelden maximaal productief zijn. Daar komt bij dat deze volumes productiewater pas aan het eind van de gasproductiecyclus kunnen optreden. De staatssecretaris is met SodM en de Mijnraad van mening dat ONE-Dyas na verloop van een aantal jaar de mogelijkheid dient te onderzoeken van herinjectie van productiewater in de diepe ondergrond. De verwerking van productiewater door middel van lozing op het oppervlaktewater is echter een milieuaspect dat niet in dit winningsplan of het instemmingsbesluit wordt beoordeeld. Voor dit project wordt gelijktijdig met het instemmingsbesluit een omgevingsvergunning afgegeven voor het oprichten en in werking hebben van een gasproductieplatform. De omgevingsvergunning ziet op

de milieuaspecten van de gaswinning. De adviespunten zijn deels overgenomen als voorschriften in die omgevingsvergunning.

De staatssecretaris is met de Mijnraad van mening dat rekening moet worden gehouden met eventueel strengere normen in Duitsland. Voor het gehele project is in samenwerking met de Duitse autoriteiten een grensoverschrijdend milieueffectrapport opgesteld, waarin de potentieel nadelige effecten op natuur en milieu zijn onderzocht en beschreven. Daarbij zijn de potentieel nadelige effecten mede beoordeeld aan de regelgeving in beide landen. Het is daarom niet noodzakelijk om de geldende regelgeving in beide landen onderwerp te maken van de unitisatie-overeenkomst. Voor de boringen en winning in Duitsland worden overigens vergelijkbare maar separate procedures doorlopen waarbij de Duitse autoriteiten hun eigen afweging maken.

Zienswijzen

Een reactie op de zienswijzen met betrekking tot het onderdeel natuur en milieu is gegeven in de Nota van Antwoord onder punt 8. Gelet hierop zijn er geen gronden om het definitieve besluit - ten opzichte van het ontwerpbesluit - op dit onderdeel inhoudelijk te wijzigen.

5. Eindbeoordeling

Gelet op het winningsplan en de adviezen komt de staatssecretaris samenvattend tot de volgende beoordeling van het winningsplan.

Planmatig beheer

De staatssecretaris concludeert met TNO en SodM dat het winningsplan voldoet aan de wettelijke eisen dat de toekomstige winning in overeenstemming met de principes van planmatig beheer van delfstoffen gaat plaatsvinden.

Bodemdaling

De staatssecretaris stelt vast dat het aannemelijk is dat de bodemdaling als gevolg van gaswinning uit het gasveld N05-A in het diepste punt van de bodemdalingssom 2,6 cm bedraagt en bij extremere uitgangspunten 4,6 cm. De staatssecretaris constateert dat beide bodemdalingsskolommen volledig in de Noordzee liggen en geen invloed hebben op de Wadden(eilanden) en het vaste land.

Bodemtrilling

De staatssecretaris stelt aan de hand van het advies van TNO vast dat op basis van de geringe breukdichtheid het gasveld N05-A en het N05-A Noord prospect een verwaarloosbare kans op beven hebben. Deze twee velden vallen zodoende beide automatisch in (de laagste) seismische risico categorie I. De staatssecretaris stelt vast dat het Tanzaniet-Oost prospect aan de Nederlandse kant een bevingkans heeft van 19%, waardoor een nadere beschouwing nodig was. Na uitvoering daarvan bleek het de staatssecretaris dat ook dit veld door de lage classificatiewaarden op zee automatisch uit in (de laagste) risicocategorie I uitkwam.

Schade door bodembeweging

De staatssecretaris constateert dat de bodemdaling als gevolg van de gaswinning gering is en bovendien geheel in de Noordzee ligt waar geen bebouwing en infrastructuur aanwezig is. De staatssecretaris wijst ook op de bodemdaling tot plaatselijk 2 meter diep als gevolg van de zandwinning. Schade door bodemdaling als gevolg van de gaswinning acht de staatssecretaris dan ook uitgesloten. Gezien de indeling van de gasvelden in risicocategorie I volgens de SRA, acht de staatssecretaris het ontstaan van schade aan gebouwen en infrastructuur op de Waddeneilanden of het vasteland ten gevolge door trillingen als gevolg van de gaswinning ook uitgesloten.

De staatssecretaris acht het meten van bodemdaling in de Noordzee niet mogelijk. De reden daarvoor is de te verwaarlozen bodemdaling als gevolg van de gaswinning, de natuurlijke zandaanvoer en afvoer als gevolg van erosie en de bodemdaling als gevolg van de zandwinning.

Natuur en milieu

Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrillingen op natuur en milieu kan in algemene zin gesteld worden dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. De staatssecretaris stelt vast dat dit bij gaswinning uit de gasvelden die behoren tot het winningsplan N05-A niet aan de orde is.

Gezien de geringe te verwachten bodemdaling en gelet op de dynamiek van het sediment-transport over de zeebodem lijkt het de staatssecretaris onwaarschijnlijk dat het netto effect van de bodemdaling als gevolg van gaswinning op de lange termijn meetbaar is.

De staatssecretaris stelt vast dat de gasvelden uit het winningsplan N05-A en de effecten van de bodemdaling zich niet uitstrekken tot de Waddeneilanden, de Waddenzee, het vaste land, Natura 2000-gebied of ander milieubeschermingsgebied. Om die reden verwacht de staatssecretaris, mede gelet op de adviezen van TNO en SodM geen nadelige effecten op natuur en milieu.

De staatssecretaris constateert dat ONE-Dyas in het winningsplan meerdere milieuaspecten zoals onderwatergeluid, emissies naar het water, bodem, lucht en beschermde soorten en habitattypen heeft beschreven. De staatssecretaris beschouwt deze beschrijving als additioneel en stelt vast dat deze aspecten in andere vergunningen en procedures aan de orde komen, zoals in de m.e.r.-procedure, de mijnbouwmilieuvergunning en de vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming.

Conclusie

De staatssecretaris ziet geen aanleiding om de instemming met het winningsplan geheel of gedeeltelijk te weigeren om één van de volgende redenen:

- in het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan;
- in het belang van planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, of
- in het belang van de gevolgen voor milieu of natuur.

6. Besluit

Gelet op de inhoud van het door ONE-Dyas ingediende winningsplan N05-A, en de hierover ingewonnen adviezen,

overwegende dat de gaswinning door ONE-Dyas. vanuit de gasvelden binnen het winningsplan N05-A conform artikel 34, eerste lid, van de Mijnbouwwet plaats dient te vinden overeenkomstig het ingediende winningsplan, en gelet op de artikelen 34, derde lid, en 36, tweede lid, van de Mbw;

besluit de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat zijn instemming te verlenen aan het winningsplan N05-A, gedateerd 23 september 2020, kenmerk N05A-1-82-0-15508-01, inclusief de ingediende update,

en daaraan de volgende voorschriften te verbinden:

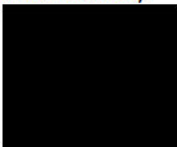
Artikel 1

- a. ONE-Dyas B.V. verkrijgt toestemming om gas te produceren voor de duur van maximaal 35 jaar uit de gasvelden die zijn beschreven in het winningsplan N05-A met inachtneming van de in onderstaande tabel opgenomen productievolumes:

Gasveld	Maximaal te produceren volume aardgas
N05-A	7,5 miljard Nm ³
N05-A-Noord prospect	5,7 miljard Nm ³
Tanzaniet-Oost prospect	1,0 miljard Nm ³

- b. 10 jaar na aanvang van de gaswinning dient ONE-Dyas een evaluatie van het vigerende winningsplan N05-A te overleggen, met daarin opgenomen de op dat moment te verwachten productievolumes en productieduur van de bij het winningsplan behorende gasvelden.
- c. Indien er sprake is van significante veranderingen ten aanzien van in een winningsplan te toetsen punten dient ONE-Dyas in plaats van een evaluatie een gewijzigd winningsplan ter instemming bij de staatssecretaris in te dienen.

De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze,

mr. J.L. Rosch
MT-lid Directie Warmte en Ondergrond

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Sector Bestuursrecht van de Rechtbank Den Haag, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd.